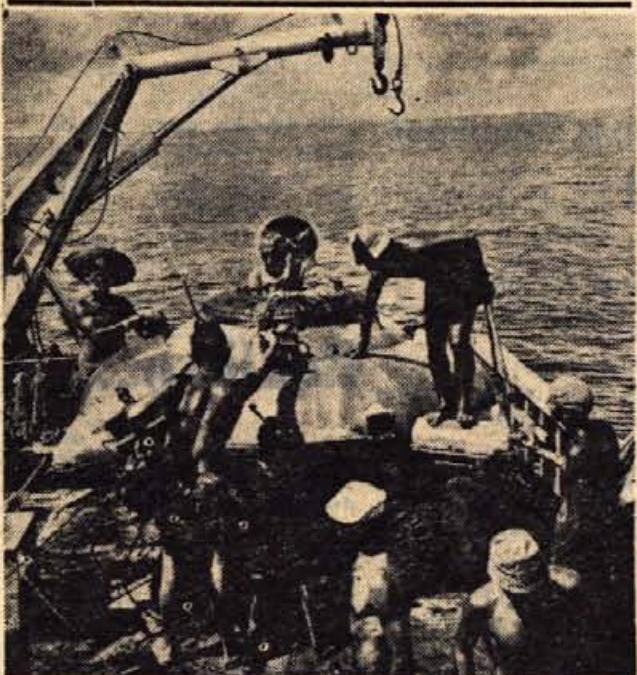

KRANJ, 27. JULIJA 1963

STEVILKA 29

»Denise«, najnovejša naprava za raziskovanje morskoga dna, je delo Francoza Jacquesa — Yvesa Cousteauja. Pred nedavnim se je petindvajsetkrat potopila na dno Rdečega morja, da je pripravila vse potrebno za zgraditev pravega naselja na morskem dnu. Njena hitrost je 1 km na uro, poganja pa jo reakcijski motor

Prvo dejanje »afere Profumo« je zaključeno. Pričtenja se novo, verjetno mnogo zanimivejše in razburljivejše, kot je bilo prvo. Lepa Christine Keeler je za 35 milijonov starih frankov prodala svoje spomine, ki bodo v veliki meri pojasnili, kaj vse se je v resnici dogajalo. Prav tako je napravila njena osemnajstletna kolegica, ena glavnih prič — Marilyn Rice Davies. Ta je dobila za svoje spomine nekaj manj kot njena prijateljica Christine — »samo« 32 milijonov starih frankov.

Mandy, tako je njeno krajsko ime, je sedaj na Mallorci na oddihu. Živi v najrazkošnejšem hotelu, katerega cene so dostopne samo najbolj premožnim. Playolasa Mandy je izredno ambiciozna bitje. O sebi je dala silno zanimivo izjavo: »V zgodovino bom prišla in tam ostala kot moderna lady Hamilton«. Nema resno misli, da bo šla po stopinjah te slavne ženske, ki je bila Nelsonova velika ljubezen in kasneje žena ameriškega ambasadorja. Njeno veliko ambicioznost vsekakor dokazuje to, da vsako jutro kupi vse časnike in išče v njih svoje fotografije in članke, ki pišejo o njej. V kratkem bo na Danskem posnela svoj prvi film.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Toliko kot je v Kranju znanih atletov sedaj — pred prvenstvom JLA — jih ni bilo še nikoli. Eden izmed njih je tudi MARJAN SPILAR, slovenski prvak v metu kopja in eden najboljših »kopjašev« v državi. Našli smo ga na treningu na novem stadionu.

● Kako ste zašli med atlete?

Veste, to pa se je zgodilo povsem slučajno. Na ključnem športnem srečanju učiteljskihnikov so ugotovili, da skačem dobro v daljino. Potem sem skakal in skakal, toda prek 6,9 nisem prišel.

Novomeščan s kopjem

● Kdaj pa ste presedlali med »kopjaše«?

»Tudi to se je zgodilo slučajno. Dolžina mojega prvega meta je znašala 49 m. Potem sem treniral in šlo je krepko prek 50 m. To je bilo leta 1960.«

● Kaj pa vaši uspehi?

»Največji je vsekakor osvojen slovensko prvenstvo. Vrgel sem 72,87 m. Veste, če pa sem čisto odkrit, sem še najbolj vesel, da sem na petih tekmovanjih štirikrat premagal Galiča.«

● Po poklicu ste učitelj. Pa nameravate to tudi ostati?

»Ko bom slekel vojaško suknjo, se bom vpisal na višjo šolo za telesno vzgojo.«

● Kakšne pa so vaše športne perspektive?

»Kot rokovalnik sicer pravijo, da sem talent, toda letos sem imel smolo. Poškodoval sem si mišico na hrbtu, zato dvomim, da bo to leto še kaj iz mene. Mogoče drugo leto. Puške pa zaradi tega prav gotovo ne bom vrgel v koruzo.«

T. POLENEC

V Bohinju se pripravljajo na »KMEČKO OH CET«

Ženin in nevesla sta že izbrana

Poročeni in neporočeni bodo v nedeljo odšli v Bohinjski kot, da bi si ogledali pravo kmečko ženitev, ki pa ni prava, ker ženin in nevesta stopata v zakon samo čez nedeljo — Tujci najbrž ne vedo, da sta se za letošnjo nevesto potegovala dva ženina —

Stari ljudski ženitovanjski običaji, ki so se v Bohinjskem kotu obdržali prav do naših dni, imajo zdaj že po pravilu vsako leto javno obnoveitev pred številnim občinstvom, ki ima še skomline po ženitvi ali pa jih že več nima.

mir ob jezeru bo tako »skabljen« za dva večera smeha in zabave.

»KMEČKA OH CET« v Bohinju je že stara. Prva takšna prireditev je bila v Bohinju leta 1946. Od tedaj do leta 1951 so v bližnjih vaseh zbirali gradivo, ga zapisovali in priredili za sedanji obseg. V to delo sta bila vključena »oče kmečke ohceti« Bohinjec Jeraj in Maroltova iz Ljubljane.

Iz razgovora s tovarišem Jerajem smo zvedeli, da je letošnja nevesta brhko bohinjsko dekle. Za ženina pa sta se potegovala dva fanta: Stanko in Jože. Ker ženitev z dvema ženinoma v naših krajih še ni, so stvar uredili z glasovanjem.

Nocoj, ko se bo stemnilo, se bodo bohinjci svatje zbrali ob vasovanju pod Skalco. Prijeten bohinjci

Sežiganje živih

Milijoni vietnamskih kmetov v »strateških naseljih« — Diktatorski režim s pomočjo ameriških vojaških sil poskuša ločiti narod od osvobodilnega gibanja

Vojna v Južnem Vietnamu prihaja do odločilne stopnje. Vsakodnevnim vestem o bitkah, ofenzivah saigonske vlade in ameriških specialnih enot se pridružujejo vesti o nemirih in demonstracijah ljudstva, ki podpira osvobodilno gibanje.

Razdeljena dežela

Poznavavci razmer so razdelili ozemlje Južnega Vietnama na tri fronte. Prva fronta je osvobodjeno ozemlje. Le-to vodi narodno-osvobodilni odbor Vietkonga. Osvobodjeno področje zavzema preko dve tretjine. Južni Vietnam meri okoli 170.000 kvadratnih kilometrov in ima 15 milijonov prebivalcev. Na osvobojenem področju je »svedena« demokracija. Razvija se šolstvo in odprli so celo prvo fakulteto.

Na nestalnih mejah osvobodilnega ozemlja so neprestani boji za vsako ped zemlje. To naj bi bila druga fronta. Tu se bitka vodi v glavnem za važnejše komunikacije v mestih. Glavno besedo imajo tukaj partizanske enote in diverzantske sile. To je tudi področje rek in njenih izlivov, močvirij, kanalov in neprehodnih riževih polj. Na tem področju ima osvobodilno gibanje velike uspehe. Ameriški dopisniki poročajo, da tu ni nikdar miru. Ko že vsi mislijo, da so uni-

čili partizane, le-ti znova udarijo s še večjo silo.

Proti drugi fronti je ameriško - južnovietnamsko poveljstvo napravilo vrsto načrtov. Eden izmed teh je tako imenovana »cona smrti«. Za kaj gre? Severna in zahodna meja osvobojenega ozemlja mejita na demokratiško republiko Vietnam in Laos. Ti dve državi pomagata osvobodilnemu gibanju v Južnem Vietnamu.

Diktatorski režim v Saigonu skuša na vsak način zatreti osvobodilno gibanje. Ker niso pomagale ameriške letalstva, zaporji itd., so se poslužili kemijskih sredstev. Posebne enote so iz helikopterjev metale seme nekega avstralskega kaktusa. Ta kaktus zelo hitro raste. Bodice so strupene in povzročajo vnetje ali celo smrt.

Vojna z rastlinami

Južnovietnamski rdeči križ na osvobojenem ozemlju je poslal javnosti podatke o posledicah. Sovjetska zveza, Poljska in druge države ženevskega sporazuma so protestirale proti vladi ZDA.

Zaradi posipanja kemičnih sredstev je izgubilo na stotine ljudi življenja. Prav tako je uničeno veliko živine in mnogo hektarov riževih polj.

Ljudstvo podpira osvobodilno gibanje. Tega se dobro zaveda tudi diktatorski režim in njegovi pomočniki iz tujine. Postavili so posebna »strateška naselja« ali bolje rečeno neke vrste koncentracijska taborišča za ljudi. V teh »naseljih« so vsak dan uporji in režim s težavo vzdržuje red.

Ko je diktator Diem dobil posojilo za ta »strateška naselja« je pred ameriško televizijo razložil, za kaj bo porabil te ameriške milijone.

»Strateška naselja si mi zamišljamo kot neke vrste poljedelska mesta. Te bi morale zamenjati malarična močvirja in siromašne vasi Južnega Vietnama.«

Ljudje se živi sežigajo

Začelo se je množično izseljevanje s strašnim terorjem. In rezultat: neverjeten odpor. Po ameriških podatkih so »strateška naselja« le delno uspela. Zakaj? Če hočejo krotiti ljudstvo v teh naseljih, morajo porabiti veliko vojaštva. Vojska pa je bolj potrebna na bojišču.

Partizanske enote so od 1. junija 1963 osvobodile tri petine »strateških naselij«. Moč osvobodilnega gibanja se je tako še povečala.

Diktatorski režim je izgubil vso podporo v deželi.

Rekli so ...

Ni slabo, če imata dva človeka enako mišljenje, slabše je, če ima en človek dve.

Bedak bedaku najlaže verjame.

Smehljaj na obrazu še nikomur ni zmanjšal avtoritete.

Nikoli ne spoznaš moškega po glasu in ženske po lepoti.

Z ogledalom nikoli ne moreš skleniti kompromisa.

Otroku je lažje dati sto dinarjev kot en dober zgled.

Eksplozija je najboljši primer, da se nekaj začne spodaj in konča zgoraj.

Vedno je poudarjal, da je bila njegova življenjska pot kriva, pozabil pa je, da je bilo to pod vplivom slivovke.

Bil je prepričan, da kritizirani mora prisostvovati sestanku. Zato se sam — zaradi varnosti — ni udeležil nobenega.

Prišel je do zaključka, da je že dolgo na podrejenem mestu in da mora počasi začeti misliti na napredovanje. Predlagali so mu, naj študira, s čimer se je strinjal. Prišel je študirati slabosti svojih predstojnikov.

Včasih človek zjutraj zaspi in pride prepozno na delo. So pa tudi taki, ki zaspijo in pridejo prepozno z dela.

GLOBUS

Ogrožena pevka

Maria Callas, znana pevka milanske Scale, se je v Parizu pritoževala nad fotoreporterji, ki se kar na lepem od nekd vzamejo in posnamejo vse njene skandale. Ko imajo posnetke narejene, jih morajo opremiti tudi s podpismi. »Fotografi so iz mene napravili neprestano tarčo za posnetke, iz nor. In 7 nske pa napol tigrice.«

Ni dolgo od tega, ko se je na saigonski ulici neki budistični duhovnik v znak protesta proti sedanjemu režimu v Južnem Vietnamu polil s bencinom, ga vpricho ljudi prižgal in igorel. To je bilo žrtvovanje, da bi svetovna javnost dobila pravo sliko o razmerah v tej azijski deželi, kjer vlada nasilje in zakon pobijanja. Južni Vietnam je vedno bolj podoben bojišču, ki razpada kot smrdljiva riba

TAM, KJER JE HLAD...

Svež zrak mi je pospeševal korake po visokem zmrzlem snegu in omogočal pogled na dolino tik spodaj, ki se je topla v zatohli vročini.

»Ni ga lepšega užitka v teh vročih poletnih dneh, kot je tura po naših gorah.« Tako mi je dejal prijatelj, stari planinec, ko sem mu povedal, da se odpravljam v hrlbe. Ze naslednje jutro sem z železniške postaje v Mojstrani krenil čez Kot v osrčje strehe Jugoslavije — Triglava. Čeprav nahrbtnik ni bil težak, pa je pomanjkanje kondicije precej podaljšalo hojo.

»Prva lastovka«

Bilo je 27. junija. Vročina je močno pritisnila. Zato nisem niti malo pomislil, da gostišča še niso odprta. Utrujen s svinčeno težkimi nogami sem se s poslednjimi silami približeval Staničevi koči. Toda — nič! Koča je v popravilu in bo morda odprta šele konec letošnje sezone. Treba je bilo naprej na Kredarico. Tudi tam je sledilo razčaranje. Dom še ni bil odprt. Z menoj so bili razočarani tudi štirje nemški planinci. Meteorologi so nam sicer dali ležišča, toda — ničesar drugega, razen čaja. Razočarani smo bili tudi naslednje jutro na vrhu Triglava (čeprav ob izredno lepem vremenu), ker ni bilo ne vpisne knjige, ne štampiljke — ničesar — razen Aljaževega stolpa in lepega razgleda. Tako sem taval po Julijcih kot »prva lastovka« letošnjega visokogorskega turizma vse dni, zakaj domove oziroma kočje naj bi odprli šele 1. julija.

Rešilne smučke

O tem mi je pripovedovala meteorologinja Marica na Kredarici. Nisem se mogel načuditi, kako je lahko človek v teh gorskih višinah vso zimo, ko smo v dolini vendar navajeni in razvajeni, da se vsak dan jezimo zaradi preskrbe mesa, kruha, solate, mleka, zaradi sporeda kino predstav, zaradi... »V jeseni si naročimo iz doline vsa živila, kar potrebujemo, in nič nam ne manjka,« je zatrjevala začudeno. Seveda nimajo svežega mesa, marveč konzerve, mleko v prahu, kruh si pečem v štedilniku in tako gre naprej. »Kaj pa če kdo zbolí?« Se to zimo, kot je povedala, je njen mož, meteorolog, hudo zbolel. Vročina kar ni hotela popustiti. V najhujši zimi je moral vstati z vročino nad 39 stopinj, si navezati smučke in se odpraviti v dolino. Zdravnik je ugotovil angino in se čudil. Pred leti si je meteorolog s Kredarice za las rešil življenje. Sredi zime in visokega snega je zbolel: nastopila je vročina, bolečine... Tudi zanj so bile edino rešilne smučke. Z veliko težavo se je spuščal proti dolini. Brž so ga odpeljali v Ljubljano in s takojšnjo operacijo slepiča za las preprečili najhujše.

Na julijskem snegu

Letošnja sezona visokogorskega turizma se je začela ob izredno velikih količinah snega v teh krajih. Obširne površine nad 2000 metri višine so v snegu. Hoja po teh snežiščih je v glavnem še lepša, prijetnejša in tudi fizično manj naporna. Vse kotanje in skale pokriva visoka ravna snežna odeja. Cele ure hoda je samo sneg. Paziti je treba le na strmih plaziščih, zlasti če se končujejo s prepadi.

»Ali mi lahko poveste...?«

Tako sem spraševal po kočah in domovih, kjer sem že našel odprto. Spraševal sem o urah hoje, če so poti zavarovane, kako je s cvetjem, spraševal o imenih okoliških vrhov in podobno. Skratka, poklicno sem bil raveden, da bi videl sposobnost informiranja

tega osebja. V kočah pod Bogatinom, na Komni, na Planiki in drugod so bili odgovori kar »zadovoljivi«.

Predrago in prepoceni

Tako bi lahko dejal o cenah. Kljub mnogim olajšavam so dragi prenosni drvi in vsega v te višine vzrok za dokaj visoke cene. Človek se le težko »izvleče« izpod 1500 dinarjev dnevno. Zato so v nekaterih kočah zadnja leta vsaj ob glavnih sezonah kuhali posebne enolončnice, ki se jih poslužujejo zlasti skupine mladinskih oziroma šolskih izletnikov. Tudi za letos je predvideno, da bi morale vse kočje kuhati take enolončnice, katerih cena bi morala biti nekje od 80 pa največ do 150 dinarjev za večjo porcijo.

Za nekatere goste pa je to, kot je videti prepoceni. Ta občutek sem imel, ko sem se v koči na Doliču srečal s skupino gostov iz Italije. Za večerjo je bila neke vrste primorska »mineštra«. Gostje pa skoraj niso mogli plačati. Imeli so same modre pettisočdinarske bankovce — pripravljani, da bodo tod »cene« izredno visoke.

Igra z življenjem

Pred leti ob hoji čez Julijce smo se zgražali, kako je neki strasten planinec s svojo ženo nosil na hrbtu svojega nekaj mesecev starega otroka in povsod vpisoval: najmlajši obiskovavec itd. Kakšno doživetje je bilo to za takega otroka razen možnosti, da se prehladi, zbolí, da ni imel rednega počitka itd.

Lani pa sem srečal v Julijcih skupino mladih delavcev z Jesenic, ki so ob enodnevnem nedeljskem izletu prišli na Triglav z nizkimi končastimi čevlji brez vsake opreme. »Če bi se dalo, bi se pa vrnila«, so rekli. Toda največkrat je to prepozno, takrat, ko že morajo klicati reševalce iz doline. Upravnica na Doliču je ondan povedala, kaj je bilo lani. Skupina neizkušenih izletnikov z desetletnim fantkom je iz Vrat krenila po Bambergerjevi poti. Nekje v skalah so otičali. Niso mogli naprej. Dobila jih je tema. Vso noč so prebedeli v neki luknji. Naslednji dan so jih našli drugi, jim pomagali in jih spravili na Dolič. Bili so tako prestrašeni, da so samo spraševali, katera pot v dolino je najvarnejša.

Tako se včasih ljudje igrajo z življenji, zakaj vsako precejšnje svojih moči je v takih krajih lahko usodno. Zlasti še, če obiskovavci niso tehnično in fizično vsaj malo pripravljeni na to.

Neprodamo blago

Če govorimo o »prodanih« turističnih zmogljivostih, potem je treba reči, da v tem turizmu ostaja preveč neprodanega. Leino gre prek Julijskih Alp približno do 6 tisoč obiskovavcev. Lani je bilo na primer vpisanih na Planiki 4650 oseb. Glavna sezona je zelo kratka največ avgusta meseca. In vendar so tam dokajšnje zmogljivosti. Lepo je opremljen dom na Kredarici, pa tudi vse ostale kočje in domovi. Med našimi kolektivi pa je premalo znano, kaj te zmogljivosti ob izredno lepih naravnih pogojih lahko pomenijo za rekreacijo delovnega človeka. Prav tako velja to za inozemske potovalne agencije. Morda bo drugače, ko bo, kot obetajo, narejena žičnica s Krme pod te vrhove in bo ta lep in malo znani del domovine lažje dostopen.

KAREL MAKUC

Planinski svet s svojimi lepotami privablja vsako leto večje število ljubiteljev naših gora

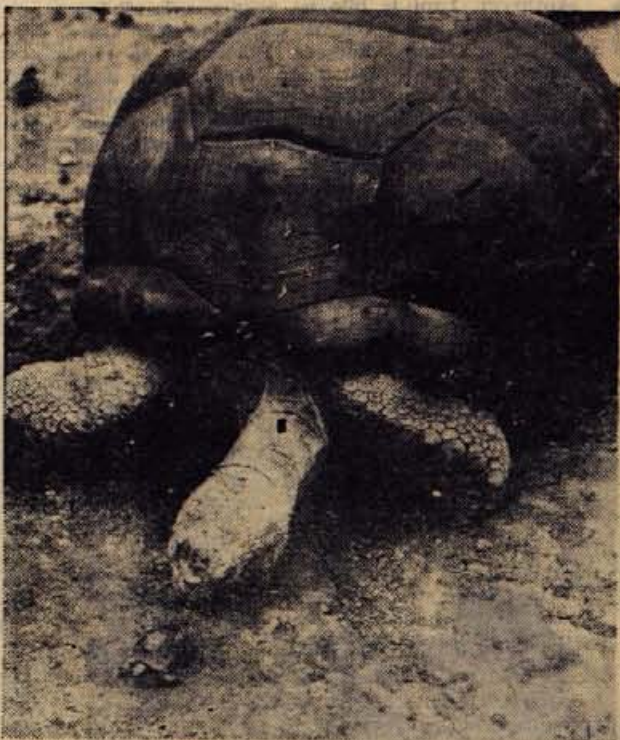
K zobozdravniku brez strahu

Kako zdraviti zobe brez pritiska. Princip delovanja te bolečin, je že staro vprašanje. Na Češkem skuša odgovoriti nanj podjetje »Chirana«, ki izdeluje medicinske instrumente in opremo za bolnice in ordinacije. Veliko teh izdelkov je morala CSR še pred kratkim uvažati, danes pa gredo, prav nasprotno, njeni izdelki po vsem svetu.

Eden najnovejših proizvodov »Chirane«, za katerega vlada v tujini izredno zanimanje, je »Chiromat 518« — priprava za plombiranje zob brez bolečin. Najprej razmislimo, zakaj pri plombiranju nastopijo bolečine in kakšen je način delovanja novega aparata, ki te bolečine odstranjuje, točneje rečeno — jih naredi znosnejše.

Bolečina pri plombiranju nastane zaradi zagrevanja in nove naprave je v tem, da ima posebno majhno turbino, ki doseže ogromno hitrost — tudi do 300.000 obratov v minuti, obenem pa bolni zob hladi z zrakom ali vodo. Pri delu s to zračno turbino »Borden Airtor«, je treba uporabljati igle iz tridih kovin, morebitno tudi diamantne. Takoj ko začne zračna turbina delovati, se tudi hlajenje avtomatično vključi, kar — skupaj z izrednim številom obratov — znatno zmanjša čas, ki je potreben za zdravljenje zoba. Vse to pomeni za pacienta veliko olajšanje.

Pripravo »Chiromat 518« že serijsko izdelujejo in jo postopoma uvajajo v zobne klinike, domove ljudskega zdravljenja in tovarniške ordinacije po vsej Čehoslovaški.

Stoletna želva

V londonskem živalskem vrtu živi Marmaduke, ogromna želva, ki bi, če bi znala govoriti, lahko mnogo bolje kot kdorkoli pripovedovala zgodovino tega živalskega vrta. V 102 letih, odkar je tukaj, se je zgodilo brez števila zanimivih dogodkov, najrazburljivejši pa je bil za Marmaduke verjetno prihod mlade želvice v njeno kraljestvo. 115 g, kolikor tehtala mlada novinka, ni prav nič v primeri z Marmadukinimi 250 kilogrami. Slednja, vajena samote, kaže znake velikega nezadovoljstva. To so strokovnjaki pričakovali, ker želve, ki dopolnijo 100 let, postanejo nadležne in čudaste. Mala vsiljivka, rojena prav tam kot Marmaduke, je stara komaj leto dni in še nima svojega imena. Rasla bo, kot vse želve, izredno počasi. Potrebovala bo najmanj deset ali petnajst let, da bo lahko kljubovala stari Marmaduki.

V petih minutah od drevesa do hloda

V ZDA so skonstruirali poseben stroj za hitro podiranje drevja in njihovo obdelavo. Stroj poseka drevo nad korenino, odstrani veje in razreže steblo na manjše dele. Stroj — upravljata ga dva delavca — poseka, poveže in zloži 57 kubičnih metrov drv v osmih urah. Štirikrat hitreje, kot bi to naredila dva delavca s sekirami in žagami.

Ta stroj je pravzaprav traktor s pogonom na vsa štiri kolesa. Ogrodje je sestavljeno iz dveh delov, ki se lahko premikata posamezno. Nož za rezanje lahko poseka drevo do premera 48 cm. Potem poseben vzvod dvigne drevo in ga položi pod pripravo, ki poseka veje. Končno pa ta stroj poveže 3,9 kub. m hlodov in jih položi na drugo pripravo, jih razreže in naloži na avtomobile.

Mesto, na katerega ne more pasti niti igla

Največje mesto na svetu — Tokio — ima 11 in pol milijona prebivavcev

Med 97 mest, ki imajo več kot pol milijona prebivavcev, so tri, ki tekmujejo med seboj: Tokio, New York in

London. Zadnja tri leta je Tokio prevzel vodstvo.

Tokio in New York sta bila naseljena mnogo kasneje kot London, Pariz, Berlin in druga velika mesta. Tokio so ustanovili šele v sredini 16. stoletja, New York pa v začetku 17. Tokio je postal japonska prestolnica l. 1868 in od takrat pa do leta 1960 se je število prebivavcev osemkrat povečalo. V pičlih šestih letih, od 1924. do 1930. leta, so na mestu, kjer je stalo naselje lesenih hiš, ki jih je uničil potres l. 1923,

zgradili moderno mesto iz jekla in betona. Močno tokijsko industrijo z okoli 50.000 tovarnami, so zgradili zaradi zelo ugodnega zemljepisnega položaja mesta. Te tovarne so pritegnili v mesto toliko prebivavcev, da se ima Tokio za najgosteje naseljeno mesto na svetu, ker živi v njem 11.370.000 prebivavcev na 578 km², medtem ko v Londonu živi na 1800 km² samo 8.220.000 prebivavcev. Tokio je tako gosteje naseljen, da Japonci v šali pravijo, da nanj ne more pasti niti igla.

Nemško letalstvo

Na letališču Le Banget v bližini Pariza je bila pred kratkim razstava letalske industrije. Razstave se je udeležila tudi Zahodna Nemčija. Predstavila je nekaj novih modelov in prototipov.

Zahodni Nemci deset let niso smeli graditi letal. Šele leta 1955 so zavezniške sile preklicale to prepoved. Najprej so delali skupno z neko francosko in ameriško tvrdko. Kmalu so začeli sami projektirati, predvsem potniška letala. Dva projekta sta hitro zaslovela po svetu. Ameriške, angleške in francoske tvrdke imajo monopol na letalskem trgu. Nemce tare problem, kako bi se uvrstili med te sile. Upajo, da jim bo to kmalu uspelo.

Na razstavi so vzbudila pozornost predvsem letala z navpičnim vzletom. Le-ta ne potrebujejo vzletnih stez. Nadalje helikopterji — med drugim tovorni helikopter »leteči žerjav«, ki lahko nese breme do 8 ton. Ta helikopter je najmočnejši v zahodnem svetu.

KRATKO — ZANIMIVO

Strokovnjaki o vodi

Strokovnjaki v Angliji so s pomočjo posebnih registrov ugotovili, da se nivo vode v vodnjakih čisto menja. Menijo, da je to posledica številnih nuklearnih eksplozij.

Krvna zrna

Krvna zrna imajo premer 1,5 tisočinko milimetra. Glede na to, da je v človeškem telesu okoli 25 bilijonov krvnih zrn, bi — če bi jih postavili enega na drugega — dobili stolp, visok prav gotovo 40.000 km.

Pingvini

Pingvini na Antarktiki živijo v velikih jatah. Njihove kolonije štejejo čisto tudi do 400.000 ptic.

Strele

Strele udari večkrat v drevo s hrapavo skorjo kot pa z gladko. To pa zato, ker se hrapava skorja lažje prepoji in tako bolje prevaja električni tok.

Jožetov „srebrni“ let

Sedem ur nad Kara- vankami

Mogočnih kopastih oblakov nad Karavankami številni kopavci tistega vročega dne prav gotovo niso bili tako veseli kot ja-dralni piloti, ki so se prav takrat mudili na leškem letališču. Vreme pa je občudoval tudi JOŽE FON iz bližnje tovarne. Že se je hotel pomiriti s tem, da bo počakal na konec dela, ko se je nenadoma odločil in delovodjo prosil za dopust. Odhiti je na letališče. Upravnik Silvo mu je že od daleč vpil, naj se pripravi.

»Vaja« je bila hitro nared. Jože si je oprtal padalo, Janez pa je sedel na predpotopni traktor in vse skupaj odvelkel na start. Letalo so pripravili in Jože se je usedel v dokaj prostorno kabino »Vaje« in še enkrat preizkusil krmila. Tudi vlečno letalo »Kurir« se je že postavilo na svoje mesto. Prijatelj si priklopil vrvi, nato pa je Jože dal znak, da je pripravljen. Motor vlečnega letala je zahrnel in »Vaja« je zdrsula po travnati pisti. Hitro je bila v zraku, hitreje od »Kurirja«. Jožetovi gibi so bili skoraj avtomatični. Razmišljal je o vremenu. Pogoji so bili pravzaprav idealni za osvojitve srebrne jadralske značke. Premetavanje, ki je z višino postajalo vse hujše, ga je predramilo. Poglobil se je v let. Ko mu je Silvo v »Kurirju« pomahal s krili svojega letala, je brez pomisleka povlekel za ročico in vlečna vrvi je odpadla. Ostal je sam, brez pomoči in energije vlečnega letala. Moral si je pomagati z znanjem, izkoristiti je moral močne vzgornike.

Sv. Peter nikoli ne odreče pomoči

Letavci sicer niso praznoverni, toda če termine ni nikjer, je nad Sv. Petrom. Tudi Jože je bil prepričan, da jo bo tam našel, zato je tja usmeril nos svoje »Vaje«. Gledal je variometer (instrument, ki kaže dviganje ali spuščanje) in čakal. Sv. Peter se tudi tokrat ni izneveril. 1 m/s dviganja, 2 m/s — ni bilo zaman. Jože je »Vajo« veselo zavrtel. Višina je vztrajno rasla in v dobre pol ure je bil že nad 1500 metrov. Odločil se je, da bo letel nad Stolum. Povečal je hitrost na 100 km in drsel pod ogromen oblak nad Stolum. Kar zapiskalo je,

ko se je znašel v njegovem močnem vzgorniku. Kazavec na variometru je kar poskakoval. V kratkem se je znašel na samem vrhu tega očaka, od koder je užival lep razgled na Koroško. Dva graničarja sta mu pomahala v pozdrav in pes, ki ju je spremljal, je razposajeno zalajal. Jože pa je vriskal od veselja. Višino za srebrni »C« je že imel. Se 50 km preletim in ostanem v zraku pet ur, pa bo srebrni »C« dokončno moj«, tako je premišljeval.

Znamenje v Belcah

Stola je »Vajo« usmeril proti Golici in Kapi. Med potjo je še nekajkrat zaokrožil. Ni se upal igrati s pridobljeno višino, zakaj moral je najti vas Belca, kjer mu bo prijatelj Andrej postavil znamenje. To znamenje bo moral razpoznati, saj mu bodo le na ta način priznali let petdesetih kilometrov. Brez težav ga je našel in ga vpisal v beležnico. Nato se je obrnil. Tokrat je bil cilj Krvavec. Oblaki, ki so lebdeli nad Karavankami, so ga spravili v dobro voljo. Vedel je, da ne bo imel posebnih težav do Krvavca. Letel je naravnost in užival.

Lep jadravčev razgled

Spet je bil nad Stolum. Hitro pa ga je zapustil, kot da bi ga bilo strah njegove odsekane severne strani. Kmalu se je znašel nad Dobro. Videl je turiste, ki so mu mahali z rdečimi rutami. Tudi on jim je pomahal — samo ne z roko, pač pa s krili. Ni imel časa krožiti nad njimi. Kriška gora je bila še daleč. Razgledoval se je in užival v tišini, ki ga je obdajala. Bil je sam z »Vajo«, ki je z nežnim piskanjem rezala zrak. Občudoval je Tržič. Videl je kopavce na novem kopališču. Skoro nevoščljiv jim je bil.

Ko je letel nad Kriško goro, je prepeval in planincem ob koči zavpil v pozdrav. Niso ga slišali.

Toda ob pogledu na višinomer se je skoraj zdržnil. »Treba se bo pobrati,« si je pomislil. Polen upanja je odjadral k Storžiču in zakrožil.

Sprva so se metri le počasi nabirali, potem pa vedno hitreje. Mimogrede je opazil dva planinca, ki sta se v pripeki vzpenjala na Storžič. Gotovo sta mu bila nevoščljiva navidezne lahkotnosti njegovega vzpenjanja po nevidnih stopnicah vzgornikov kumulusa nad Storžičem. Od tam se je usmeril na Krvavec. Tudi tam ga je čakal znak. Se tega je vrisal. Toda — glej — smolo. Mogočne kope oblakov so kot nalašč ob njegovem prihodu nad Krvavcem razpadle. Nikakor se ni mogel vzdigniti. Tam nekje daleč je videl, kako se veča kumulusa. Bilo je pred Šmarno goro. Ni dosti pomišljal. Z dobrimi 100 km se je zapodil tja. Gledal je samo, kako kazavec višinomera vztrajno drsi navzdol 500 m, 400 m — končno, kazavec je obstal, tisti na variometru pa poskočil. Zavrtel je, da je bilo veselje.

Dolgih sedem ur

Spet se je vrnil na Krvavec in od tam prek Grintavca in Končne letel nad Storžičem. Vse je šlo po sreči. Bil je izreden dan. Ko je zopet prijadral na Stol, je minilo že 6 ur, odkar je vzletel. Čeprav ga je že vse bolelo, se Jožetu na zemljo še ni mudilo. Se kako uro je jadral in užival lep pogled na Karavanke.

Težko pričakovane bree

Ko je prijadral nad letališče je bila ura že 7. Zakrožil je, nato pa izlekel zračne zavore in se spustil na predpisanih 150 m, napravil desni šolski krog in pristal. Prijatelji jadravci so ga že čakali. Slutili so namreč, da je osvojil srebrni »C«. Jože je zlezal iz kabine, se nekoliko »pretegnil«, ko je nenadoma od zadaj priletela breca. Nato pa se ena in še ena. Pet jih je bilo. Jože pa se je srečen smejal, kajti prijatelji so mu prav z njimi na letavski način čestitali k njegovim trem orlom na modrem polju, ki jih bo odslej obdajal še srebrni venec. — Tone Polnec

Radijski spored

OD 27. JULIA DO 2. AVGUSTA
 Poročila poslušajte vsak dan ob 1.05, 5.05, 6.00, 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA, 27. julija

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
 8.35 Na harmoniko igra Harry Mooton in Yvotte Horner
 8.55 Početniško popotovanje od strani do strani
 9.10 Deset pianistov iz desetih dežel
 9.45 Romantični trio za klarinet, violončelo in klavir
 10.15 Od popevke do popevke
 10.35 Simfonietta
 10.55 Vsak dan nova popevka
 11.00 Pozor, nimaš prednosti!
 12.05 Zabavna glasba
 12.15 Kmetijski nasveti
 12.25 Domači napeti za prijetno opoldne
 13.30 Za razvedrilo in oddih
 14.05 Z našimi opernimi pevci
 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo

NEDELJA, 28. julija

8.00 Mladinska radijska igra — Radovedni slonček
 8.40 Deset minut z otroškimi pevskim zborom RTV Ljubljana
 8.50 Suita za glas in violino
 9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
 10.00 Se pomnite, tovariši...
 10.30 Trije glasbeni pejsaži
 11.30 Nedeljska reportaža
 11.50 Zabavni intermezzo
 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo II.
 13.30 Za našo vas
 14.00 Koncert pri vas doma
 14.15 Operni koncert
 15.15 Trikrat pet
 15.30 Danes popoldne
 19.05 Glasbene razglednice
 20.00 Stevilnim zvestim poslušavcem domačih napevov
 20.40 Orkester Wal Borg
 20.50 Sportna poročila
 21.00 Popotovanja velikih skladateljev

PONEDELJEK, 29. julija

8.05 Pri vodnjaku na gori
 8.30 Plesna orkestra Jerry Mongo in Enech Light
 8.55 Za mlade radovedneže — Velika raziskovanja
 9.10 Glasbena oddaja za otroke
 9.25 Ponedeljkovo dopoldne ob narodni pesmi jugoslovanskih narodov
 10.15 Pogled v srbsko glasbo
 10.35 Naš podlistek — Usoda šaljiva

13.30 Za oddih igrajo veliki zabavni orkestri
 14.05 Morda si želite to poslušati...?
 15.15 Zabavna glasba
 15.40 Literarni sprehod — Tebi nič, meni nič
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Glasbene uganke
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Zvočna panorama
 18.45 Na mednarodnih križpotjih

TOREK, 30. julija

8.05 Arije in dvospevi
 8.35 Ansambli Al Price in Page Cavanaugh
 8.55 Početniško popotovanje od strani do strani
 9.10 Mojstri simfonije
 9.40 Popevke ulice
 10.15 Ljubiteljem operetnih melodij
 10.35 Iz nemške in avstrijske renesanse
 10.55 Vsak dan nova popevka
 11.00 Pozor, nimaš prednosti!
 12.05 Zabavna glasba
 12.15 Kmetijski nasveti — Poenostavljeno izvajanje goddarskih predpisov v občini Radlje ob Dravi
 12.25 Domači napeti za prijetno opoldne
 12.38 Prizor iz opere »Porgi in Bess«
 13.30 Popoldanski počitek ob zabavni glasbi
 14.05 Po dragih krajih
 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
 15.15 Zabavna glasba
 15.30 V torek na svidenje
 16.00 Vsak dan za vas

SREDA, 31. julija

8.05 Opera in balet
 8.55 Otroške razglednice
 9.10 Glasbena oddaja za cicibane
 9.25 Popevke v sredo dopoldne
 10.15 Dve skladbi Mihaela Rožanca
 10.30 Clovek in zdravje
 10.40 Izraelske pesmi poje Nehama Haendel
 10.55 Vsak dan nova popevka
 11.00 Pozor, nimaš prednosti!
 12.05 Zabavna glasba
 12.15 Kmetijski nasveti — Perspektivni razvoj potrošnje mesa
 12.25 Domači napeti za prijetno opoldne
 12.45 Ljubljanski oktet z novimi posnetki
 13.30 Solisti ljubljanske opere pred mikrofonom
 14.05 Z melodijami okrog sveta
 14.35 Novosti iz fonoteke za klavir in violino
 15.15 Zabavna glasba

ČETRTEK, 1. avgusta

8.05 Orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Uroša Prevoršaka
 8.35 Sedem popevk za sedem pevcov
 8.55 Početniško popotovanje od strani do strani
 9.10 Vesele počitnice
 9.35 Zabavna glasba na tekočem traku
 10.15 Četrtek dopoldanski operni spored
 10.55 Vsak dan nova popevka
 11.00 Pozor, nimaš prednosti!
 12.05 Zabavna glasba
 12.15 Kmetijski nasveti — Agromelioracije sotnih tal
 12.25 Domači napeti za prijetno opoldne
 12.45 Skladatelj iz Bosne in Makedonije
 13.30 Plošča v ploščo
 14.05 Puškarni junaki na opernem odru
 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
 15.15 Zabavna glasba
 15.35 Simfonija za veliki orkester z oblatno kitaro

PETEK, 2. avgusta

8.05 Iz starejše slovenske glasbe
 8.27 Prvi jutranji ples
 8.55 Pionirski tednik
 9.25 Petkovo koncertno dopoldne
 10.15 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
 10.35 Naš podlistek — Strah se plazi po močvirju
 10.55 Vsak dan nova popevka
 11.00 Pozor, nimaš prednosti!
 12.05 Zabavna glasba

televizija

po predvidenem programu RTV Ljubljana z dne 26. julija 1963.

SOBOTA — 27. julija

RTV Zagreb
 19.15 Oddaja o turizmu
 RTV Beograd
 20.00 TV dnevnik
 RTV Ljubljana
 20.30 S kamero po svetu
 RTV Beograd
 21.00 »Požuri momo za lada!« — spored narodnih pesmi in plesov
 RTV Zagreb
 21.30 »Istra« — reportaža
 RTV Ljubljana
 22.00 Zgodba za odrasle iz serije »Nič ena«
 RTV Zagreb
 22.30 Poročila
 NEDELJA — 28. julija
 RTV Beograd
 10.00 Kmetijska oddaja

RTV Beograd
 17.30 Mikrofoni je vaš — prenos javne zabavne glasbene oddaje iz Vrnjačke banje
 RTV Beograd
 19.30 Propagandna oddaja
 RTV Beograd
 19.45 »Avtocesta 1963« — filmska reportaža
 RTV Beograd
 20.00 TV dnevnik — nedeljska izdaja
 RTV Ljubljana
 20.45 »Moderna devica« — fran-italijanski umetniški film
 RTV Zagreb
 22.15 Poročila

PONEDELJEK — 29. julija

RTV Ljubljana
 19.30 »Naši sončni dnevi« — oddaja za otroke
 RTV Beograd
 20.00 TV dnevnik
 RTV Beograd
 Tedenski športni pregled
 RTV Zagreb
 20.45 »Obsojenec Pikwicktona« — komedija

15.40 Novi posnetki APZ pod vodstvom Lojzeta Lebiča
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Sovjetski violinisti
 17.37 Igra zabavni orkester Percy Faith
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Turistična oddaja
 19.05 Glasbene razglednice
 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
 20.45 Zabavni orkester Ray Martin
 21.00 Literarni večer
 21.40 Suita za violino in klavir
 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana
 23.05 Zabavni intermezzo
 23.20 Skupni program JRT — studio Beograd

DRUGI PROGRAM

19.05 Veliki prizori iz romantičnih oper
 20.00 Med deli Johanna Sebastiana Bacha
 20.45 Petnajst minut z majhnimi zabavnimi ansambli
 21.00 Drugi Concertino za klavir in godala
 21.15 Zabavna glasba
 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
 21.45 Jazz do 22.00

TOREK — 30. julija

RTV Ljubljana
 19.30 TV obzornik
 RTV Beograd
 20.00 TV dnevnik
 RTV Zagreb
 20.30 Propagandna oddaja
 RTV Zagreb
 20.45 Nastop folklornega ansambla iz Sovjetske zveze »Lezginka«
 RTV Zagreb
 21.45 »Istrske freske« — dokumentarni film o srednjeveških istrskih freskah
 RTV Ljubljana
 22.00 »Ali obstaja tragedija sarajevske čaršije?«
 RTV Zagreb
 22.15 Poročila

ČETRTEK — 1. avgusta

RTV Beograd
 20.00 TV dnevnik

kino

Kranj »CENTER«

27. julija ital. barv. CS film OSVAJAC MARACAIBA ob 18. in 20. uri, premiera angl. CS filma KROG PREVARE ob 22. uri
 28. julija ital. barv. CS film OSVAJAC MARACAIBA ob 16., 18. in 20. uri
 29. julija premiera ital. filma VOJNA SE NADALJUJE ob 18. in 20. uri
 30. julija premiera ital. filma VOJNA SE NADALJUJE ob 18. in 20. uri
 31. julija premiera ital. filma VOJNA SE NADALJUJE ob 18. in 20. uri

Kranj »STORZIC«

27. julija nem. barv. film JAZ NISEM KAZANOVA ob 18. in 20. uri
 28. julija domači film SASA ob 10. in 18. uri, nemški barvni film JAZ NISEM KAZANOVA ob 16. in 20. uri
 29. julija ital. barv. CS film OSVAJAC MARACAIBA ob 18. in 20. uri
 30. julija ital. nem. CS film MARINA ob 18. in 20. uri
 31. julija ital. nem. CS film MARINA ob 18. in 20. uri

Letni kino »PARTIZAN«

27. julija ital. barv. CS film DANASNJA DEKLETA ob 20.30
 28. julija kino predstava odpade
 29. julija ital. nem. CS film MARINA ob 20.30
 30. julija angl. CS film KROG PREVARE ob 20.30
 31. julija kino predstava odpade.

Strazišče »SVOBODA«

27. julija ital.-nem. CS film MARINA ob 20. uri
 28. julija ital.-nem. CS film MARINA ob 16. in 20. uri, nem. barv. film JAZ NISEM KAZANOVA ob 18. uri
 31. julija angl. CS film KROG PREVARE ob 20. uri

Cerklje »KRAVEČ«

27. julija slovenski film NOCNI IZLET ob 20.30
 28. julija slovenski film NOCNI IZLET ob 17. uri

Naklo

28. julija ital.-nem. CS film DANASNJA DEKLETA ob 18. in 20. uri

Jesenice »RADIO«

27. do 29. julija avstrijski barvni film PRI CRNEM KONJICKU
 30. do 31. julija norveški vstav. film LINE
 1. do 2. avgusta francoski film USODE

Jesenice »PLAVZ«

27. do 28. julija italijanski film UBIJAVEC
 29. do 30. julija avstrijski barvni film PRI CRNEM KONJICKU
 1. do 2. avgusta norveški vstav. film LINE

Zirovnica

27. julija madžarski film MAJSKE SLANE
 28. julija francoski film ZAUPNIK TEH ZENA
 31. julija avstrijski barvni film PRI CRNEM KONJICKU

Dovje

27. julija francoski film ZAUPNIK TEH ZENA
 28. julija madžarski film MAJSKE SLANE
 1. avgusta avstrijski barvni film PRI CRNEM KONJICKU

Koroška Bela

27. julija norveški vstav. film LINE
 28. julija angleški barvni film OBOROŽENO ROPANJE
 29. julija italijanski film UBIJAVEC

Kranjska gora

27. julija angleški barvni film OBOROŽENO ROPANJE
 28. julija norveški vstav. film LINE
 31. julija italijanski film UBIJAVEC

Kropa

27. julija ameriški film SREDI NOCI ob 20. uri
 28. julija ameriški CS film SREDI NOCI ob 20. uri
 28. julija ameriški CS film NAJBOLJSE OD VSEGA ob 17. in 20. uri
 1. avgusta argentinski film VODJA BANDE ob 20. uri

Ljubno

27. julija italijanski film VOLARE ob 20. uri
 28. julija italijanski film VOLARE ob 16. uri

Duplica

27. julija francoski barvni vstav. film KOSILO NA TRAVI ob 20. uri
 28. julija francoski barvni vstav. film KOSILO NA TRAVI ob 15., 17. in 19. uri
 31. julija jugoslovanski CS film NEVARNA POT ob 18. uri
 1. avgusta jugoslovanski CS film NEVARNA POT ob 20. uri

Radovljica

27. julija španski barvni film GREH LJUBEZNI ob 18. uri
 28. julija španski barvni film GREH LJUBEZNI ob 16. in 20.30
 30. julija ital. revijski barv. film AMERIKA PONOCI ob 20. uri
 31. julija ital. revijski barv. film AMERIKA PONOCI ob 18. in 20. uri

1. avgusta ameriški barvni CS film CLOVEK Z ZLATO PISTOLO ob 20. uri

turistični informator

V BOHINJU so zasedeni vsi hoteli, v zasebnih sobah pa je prostih še 15 postelj, medtem ko je v hotelu Crna prst v Boh. Bistrici 35 prostih ležišč. Za jutri napovedana »Kmečka ohceta« je preložena za nedoločen čas zaradi zalovanja ob nesreči — potres — v Makedoniji.

Temperatura jezera je 20° C. Prostor v hotelih in v zasebnih sobah je dovolj prost, medtem ko je v Gozd Martuljku vse zasedeno. Na Vršču je zaseden Planšarski dom, medtem ko je v Erjavčeva koč zasedena v soboto, 27. julija. V ostalih domovih na Vršču je še nekaj prostih postelj. V Ratočah je dovolj prostora v zasebnih sobah, medtem ko ima planinska koč v Tamarju na razpolago samo skupna ležišča, dostop do koč je možen tudi z različnimi motornimi vozili. V domu pod Golico nad Jesenicami in v domu na Crnem Vrhu je še dovolj prostih postelj. Dovolj prostora je tudi v Tržiču, Podlublju, in v planinskih domovih pod Storžičem in na Kofcah. V domu na Kravcu je dovolj prostih postelj. Dom na Jezerškem je zaseden do 5. avgusta. Prav tako je zasedena tudi večina zasebnih sob. Na Jezerškem bodo imeli v soboto zvečer ples pri Planšarskemu jezeru. V Češki koči je 30 prostih postelj. V gostišču Grad - Hrib v Preddvoru pa 8 postelj. V Kranju bodo odprli v petek, 2. avgusta 13. gorenski sejem, ki bo odprt do 13. avgusta. V Kranju je za zdaj še dovolj prostih postelj v hotelih Evropa in Jelen in v zasebnih sobah.

Blejski kamping prostor je zelo obiskan. Vsak dan je tu okoli 200 turistov.

Ribe v prehrani

Preprosta svilena obleka za popoldne je plisirana, brez rokov in v posrečeni rdeče-črni kombinaciji

Težnja, da bi izkoristili bogastvo rek in morij, je velika. Ribe so polnovredna živila in so prepotrebna človeškemu organizmu. Da so ribe resnično zdrava prehrana, nam dokazujejo Norvežani in Japonci, ki so jim ribe osnovno živilo. Znani so kot odpornejši ter dobri športniki in niso zamaščeni, pač pa čvrsti.

Ribe vsebujejo več beljakovin kot meso, približno toliko kot skuta, jajca in teletje meso. Razen tega vse-

bujejo vitamine in rudninske snovi. Mimo omenjenih pozitivnih lastnosti imajo še eno prednost: poceni so. Če primerjamo ribe z drugimi beljakovinskimi živilii živalskega izvora, vidimo, da so najbolj poceni. Njim sledijo jajca, nato pa meso. Pa še eno prednost imajo ribe: hitro so pripravljene. Ribje jedi so lahko prebavljive. Po njih ne občutimo utrujenosti in niti zaspanosti.

Ribe lahko pripravimo s sluzino. Taka jed je izdatnejša in zlasti fizičnemu delavcu potrebna.

Pri nakupu rib pa moramo biti posebno pozorni. Sveža morska riba ima čvrsto meso, blistre izbuljene oči in vonj po morski vodi. Rib ne hranimo v polvinilastih vrečkah, pač pa jih damo v stekleno ali porcelanasto posodo in postavimo na hladno.

Marsikdo ne prenese močnega vonja morskih rib. Oblazimo ga tako, da že pred pečenjem ali kuhanjem ribe nakapamo z limoninim sokom ali vinom. Prav tako vonj omilimo, če ribe pred pripravo obložimo z zeleno ali s peteršiljem.

Mali

nasveti

Pranje zaves

MADEŽI SMOLE

Mažeze smole zdrgnemo s spirantom.

MADEŽI JOGURTA

Mažeze jogurta posušimo, krtačimo in zdrgnemo z mlačno vodo. Če mažež kljub temu ostane, ga odstranimo z bencinom.

MADEŽI MEDU

Mažeze medu izperemo s toplo vodo, ki ji dodamo malo sode.

SVILENE TKANINE

Zaradi pogostega pranja izgublja svilene tkanine sijaj. Temu se izognemo, če jih peremo v zvariku pravega čaja. Zaduži vodl, v kateri izpiramo, dodamo zmeraj malce kisa ali salmijakovega cveta, tako da barve ohranijo svežino.

APNENI MADEŽI

Po beljenju odstranimo apnene mažeze z oken, vrat, tal in s pohištva tako, da jih zdrgnemo z grobo suho krpo. Sele nato jih zmižemo z vodo, v katero smo kanili nekaj kisa.

Pranje zaves ni enostavno, saj so navadno precej velike, zaprašene in iz nežnih tkanin. Pogosto se nam med pranjem precej poškodujejo.

Pred pranjem zaves najprej izprašimo. Če imate sasec, jih očistite prahu, ko še visijo na oknih. Raztrgana mesta pošijemo, prav tako pošijemo tudi vsa tista mesta, ki so nedaleč pred razpadom. Nato zaveso namočimo v hladni vodi. Zaveso, ki so iz umetnih vlaken, svile, čipkaste in mrežaste zaveso po namakanju v hladni vodi operemo v mlačni raztopini detergenta za fino perilo. V tej raztopini zaveso rahlo

stiskamo in premikamo. Nato jih splaknemo in ponovno peremo v raztopini detergenta, potem pa jih do čiste splakujemo v mlačni vodi.

Bombažne, čipkaste in mrežaste bele zaveso lahko tudi prekuhavamo. Pri barvnih zavesah bomo dale v zadnjo vodo pri splakovanju nekaj kisa, barve se bodo s tem osvežile. Zaveso lahko po pranju posušimo in bodo dlje čiste in nepoškodovane. Zlikamo rahlo vlažne zaveso, temperaturo likalnika reguliramo glede na vrsto materiala. Likajmo zelo previdno, da zaveso ne strgamo ali preveč ne razvlecemo.

Recepti

VLAGANJE SADJA

Za 1 liter kompota potrebujemo 0,75 kg breskev, 1/2 l

vode, 0,20 kg sladkorja. Breskve potopimo v krop (1 minuta) in jih nato lepo olupimo. Razpolovimo jih, odstranimo iz njih koščice in jih na tesno zložimo v kozarec. Sladkor raztopimo v vodi in s sladkano vodo zalijemo sadje. Raztopina naj sega za prst pod robom. Kozarec zapremo in kuhamo v sopari 20 minut pri 90° C. Prav tako lahko vlagamo tudi marelice, slive, ringloje in razno drugo sadje. Vendar tega sadja ne lupimo, pač pa mu zato damo nekaj več sladkorja.

Drugi način — imenovan vroče polnjenje — je tudi močno priljubljen pri gospodinjah.

Očiščeno in na kose razrezano sadje skuhamo v sladkorni raztopini, kuhamo ga toliko časa, da se zmehča. Nato sadje skrbno pobremo iz tekočine in ga vložimo v čist in pogret kozarec. Na koncu prilijemo še ostalo vrelo tekočino, da sega do roba. Kozarec takoj zapremo, in sicer patentne s pokrovčki in vzmetmi ali navadne s papirjem oziroma drugim materialom.

»Na poti« je otrok

Doba nosečnosti ali doba otrokovega razvoja pred rojstvom je bila že v starih časih obdana z mnogimi koristnimi nasveti, seveda pa tudi ni manjkalo praznega verovanja in vraž. Čeprav se z njimi — posebn na deželi — ponekod še srečujemo, se jih bomo skušali otresti. Ne smemo pa pozabiti, da je v tem stanju potrebna ženi večja nega in manjši telesni in duševni napor. Začetek zdrave družine je pri zdravi materi in zdravem otroku, zato sta danes tudi oba zaščitena. Kaznivo je, če je noseča žena v tovarni zaposlena pri težkih delih. Kmečka žena pa je glede tega na slabšem. Če družinski člani do nje niso obzirni, se mora ta prav tako mučiti z delom na polju in v hlevu kot sicer. Res je, da je posebno poletno težko, ko delo kliče, saj se kmečka opravila res ne morejo brez večje škode odložiti. Vendar naj skušajo drugi prevzeti nase težje delo, materi

pa prihranijo le lažjega. Predvsem pa moramo skrbeti, da jo varujemo pred razburjanjem in žalostjo.

Kaj vse utegne škoditi razvijajočemu otrokovemu organizmu: hoja nosečnice naj bo mirna, tekanje in trde stopinje ne vplivajo dobro na otroka, prav tako je škodljivo pomanjkljivo spanje. Hrana naj bo zdrava in naj vsebuje dosti organskih in družinskih snovi. Kruh, maslo, med, vsa zelenjava, sadje, bela kava, mleko in mlečne jedi, jajca, skuta, sir — vse to je priporočljivo. Mesa ne jejte veliko, še manj pa svinjske masti. Črn kruh je bolj zdrav kot bel in star bolj kot svež. Jedi naj bodo malo slane, brez ostrih začimb. Pijte dosti mleka, slatine, sadne sokove in limonado. Ne pijte pa prave kave in čaja. Kofein in tein sta premočna strupa za nežno, razvijajoče se telo. Prav tako so vse alkoholne pijače strup v tem času.

Umivanje je še posebno važno v tem času. Voda naj bo zmerno topla. Obleka naj vas ne veže, nogavic si ne zavezujte nad kolenom ali pod kolenom s trdo oprijeto elastiko. Nosite udobne čevlje, brez visokih peta seveda. Privoščite si dosti svežega zraka in sonca.

Prireditev s plemenitim geslom

Vsaki dve leti se zberejo v Moskvi filmski delavci z vsega sveta na festival, ki si je kljub svoji mladosti pridobil že zelo ugledno ime med velikimi filmskimi festivali. Moskovski festival je morda med vsemi najširše zasnovan in se odvija pod geslom: »ZA HUMANIZEM FILMSKE UMETNOSTI, ZA MIR IN PRIJATELJSTVO MED NARODI«. Udeležba na festivalu je odprta vsem, tudi najmlajšim kinematografičarjem in stalno raste: leta 1959 je bilo v Moskvi zastopanih 37 držav, leta 1961 že 65, letos pa 56 držav z vseh petih kontinentov.

Bogat program

V petnajstih dneh so zvrtili v uradnem programu moskovskega festivala 33 celovečernih in 27 kratkih filmov, razen tega pa je bilo uvrščeno v informativno sekcijo še 80 filmov. Program festivala pa seveda ne obstaja samo v predvajanju filmov, ampak ga sestavljajo tudi številna srečanja filmskih delavcev, razprave za okroglo mizo (npr. »Film in napredek«), obiski filmskih ateljejev, tiskovne konference, izleti po Moskvi in okolici itd. Stevilni znani filmski igralci — Peter Ustinov, Danny Kaye, Yves Montand, Simone Signoret, Susan Strasberg, Françoise Ar-

noul, Tatjana Samojlova in drugi, ki so se udeležili letošnjega festivala, pa so mu dali še posebno privlačnost. Slovesna otvoritev festivala je pripadla sovjetskemu filmu »Spoznajte se, Balujev« V. Komisarževskega, iskrenemu delu o spopadu med starim in novim v sovjetskih ljudeh (medtem ko je čast zaključitve festivala pripadla naši »Kozari«). Izven konkurence pa so prvi večer predvajali še Nannija Loja »Štiri neapeljske dneve«. Tako je bil že prvi dan v duhu gesla moskovskega festivala, obenem pa je tudi že nakazal visoko povprečno kvaliteto raven te mednarodne filmske manifestacije.

Veliki in mali

Seveda se velike svetovne kinematografije in dežele z majhno ali mlado filmsko produkcijo niso mogle meriti povsem enakopravno. A čeprav so bila pokazatelji kvalitete svetovne filmske ustvarjalnosti slej ko prej dela »filmskih velesil« — pa so po drugi strani »mali« nekajkrat prijetno presenetili in predvsem prinesli mnogo svežine.

Tako so npr. Danci z domiselno komedijo »Draga družina« prav prijetno nasmejali (in odnesli nagrado za fotografijo). Iranci s svojim filmskim prvencem niso

Fellini je na moskovskem festivalu k priznanjem za svoj novi (na sliki prizor s snemanja) film »Osem in pol« dodal še veliko nagrado tega festivala

bili prav nič začetniški, prav tako pa so tudi filmarji iz ZAR pokazali veliko tehnično obvladaje medija z zgodovinskim spektaklom »Saladin«. Kubanci so s satiro »Dvanajst stolov« duhovito priredili za domače razmere Iljafa in Petrova. Tudi Avstrijci so pokazali zanimivo delo — »Tisti, ki tvegajo«, v katerem so se lotili problema brezglavega hlepenja dela mladine po zvezdnstvu in njenega moralnega izkoriščanja. Najuspešnejša med mladimi kinematografi pa je bila po mnenju žirije severno-vietnamska s filmom »Ti Hua«.

Vojna tematika

Številni filmi na festivalu so iz različnih zornih kotov obravnavali vojno tematiko in se zavzemali za mir. Tako ameriški predstavnik »Veliki beg« Johna Sturgesa, akcijska zgodba o neuspelem pobegu zavezniških oficirjev — ali nizozemski zastopnik »Napad« starega mojstra Paula Rothe, ki je prav tako zgodba o pobegu. O otroku v vojni pa so spregovorili finski »Malčki«, angleški »Sammy potuje na jug« in vzhodnonemški »Gol med volkovi« (za katerega je

F. Bayer dobil nagrado za režijo). Film z vojno tematiko so poslali poleg nas (»Kozara«) med drugimi tudi še Indonezijci (»Toha — Junak Bandunga«).

Japonci in Indijci so se tokrat predstavili s sodobno tematiko: prvi z dramo dekleta, ki se poroči po volji staršev — »Zakonski krog«, drugi pa s »Pokvarjenim dekletom«, ki je bilo nagrajeno.

Nagrade — uspeh Jugoslavije!

Petnajstčlanska žirija, v kateri so bili med drugim Grigorij Čuhraj, Stanley Kramer, Jean Marais in Dušan Vukotić, je podelila veliko nagrado festivala italijanskemu zastopniku »OSEM IN POL« (ob posebnem pojasnilu, da so delo nagradili predvsem zaradi avtorjevih umetniških iskanj in zaradi iskrenosti njegove ustvarjalnosti). Tri enakopravne zlate medalje so dobili Bulajčeva »Kozara«, češkoslovaški film »Ker ne moremo pozabiti« in japonski »Pokvarjeno deklee«. Tri srebrne medalje pa so dobili: sovjetski »Prazna pot«, romunski »Lupen 29« in poljski

»Črna krila«. Tatijev učenec Pierre Eté pa je za scenarij, režijo in glavno vlogo v filmu »Oboževavec« dobil posebno nagrado »za celovito umetniško stvaritev«. Žirija filmske kritike je nagradila »Štiri neapeljske dneve«, ki so jih iz diplomatskih razlogov predvajali izven konkurence.

Z zlato medaljo za »Kozara« in s tretjo nagrado za kratki film »KRSTO HEGEDUSIČ« je jugoslovanski film dosegel na letošnjem moskovskem festivalu pomemben uspeh. Naša kinematografija pa se je razen tega uveljavila tudi izven festivalne dvorane: moskovska televizija je s skoraj polurno oddajo predstavila Dušana Vukotića, ki je razen tega tudi v Domu filma sam predstavil svoja dela sovjetskim filmskim delavcem — Veljko Bulajč pa je sodeloval v televizijski diskusiji o filmih z vojno tematiko. Tako je III. moskovski festival za našo kinematografijo pomenil še posebej pomemben dogodek.

DUSAN OGRIZEK

Mlada sovjetska igravka Maja Menglet

»RENDEZ — VOUS« (Srečanje) francoskega režiserja Jeana Dellanoya je družinska drama iz krogov francoskih industrijalcev, v kateri nastopa vrsta znanih igralcev: Annie Girardot, Andre Parizzi, Odile Versoy- Jean-Claude Pascal, George Sanders.

»MARINA« je tiste vrste lahko prebavljiva filmska hrana, kakršne si pač poleti res tudi želimo... Kaj bomo v filmu videli in slišali, pove že sam naslov — pojejo pa Rocco Granata, Silvio Francesco in Rex Gildo.

»KROG PREVARE« angleškega režiserja Jacka Leeja je vojni thriller, ki je celo nekaj več kot samo angleško soliden. V filmu igrajo Suzy Parker, Brandford Dillman in Harry Andre»

Franziska, popoldne
 Franziska se je okrog petih vrnila v hotel, potem ko se je nekaj časa sprehajala in slednjič opravila nakupe. Pod Prokuracijami je prebrala časopisne oglase, nekaj mest je bilo prostih, toda iz oglasov ni bilo moč razbrati, če veljajo tudi za tujke, oglasi so bili šifrirani, le nekaj industrijskih podjetij iz gornje Italije, ki so nameščala delavke, je navedlo svoja imena. Pisati moram torej, vendar je skoraj zaman, ker ne morem priložiti prepisa spričeval. Kdo neki bo zaposlil tujko, ki ne more predložiti spričevala? Odšla je v urad CIT in povprašala, kje lahko poišče za pogoje, veljavne za tujke, ki želijo dovoljenje za delo v Italiji; napotili so jo na tujski oddelek kvesture pa ga takoj poklicali namesto nje po telefonu in zvedeli, da imajo ob sobotah dopolndne zaprto. Franziski je odleglo in priznala je: Vse je odloženo do ponedeljka, strahopetna sem in se tega veselim. Toda misel, da se do ponedeljka zjutraj ne bo treba ganiti, je bila prijetna. V ponedeljek bom pogumna. Znebila se je napetosti, odšla je na sprehod, z lahno bojaznjivo spricho nedelje v srcu, nedelje je sovražila in zato je uživala ob sobotnem dopoldanskem sprehodu, hodila je med ljudmi, nakupovala in se veselila prostega delavnika. Šla je po ulicah onkraj palače Correr, kjer je hodila že sinoči, in prvič, odkar je bila v Benetkah, se je zavedela dejstva, da jo moški ogledujejo. Na majhnem mostu sta dva mornarja žvižgala za njo kakor minulo noč, toda tokrat se ni bala, skoraj z olajšanjem je po neznosni napetosti bežanja spet čutila moške poglede, njuno žvižganje je budilo spomin na redno, lahko žensko življenje. Vedela je, kaj imata fanta v mislih. Una rossa, rdečelaske so strastne, toda tega ni moč spreminiti, takšni so pač moški, in celo niso v zmoti. Strastna sem in to rada počenjam, s pravišnim moškim, z neznim, izkušnim in prijetnim moškim počenjam to rada, z lahka se pustim zapeljati, če je moški pravi in se zna tega dobro lotiti, in zaradi tega sem se vselej le stežka pustila zapeljati, toda v resnici sem nora na to stvar, čudovit užitek mi pomeni. Franziska se je zmedla in potem razveselila, ko je iz ozke uličice prišla na prosti strani Campo Morosini in spet uredila svoje misli.

Na mostu pri Accademii je prekoračila Canal Grande in hodila po ozkih, neobljudenih ulicah riča onkraj cerkve Salute. V majhnem kanalu so ob krvavordečih hišah ležale gondole s srebrnimi premci in v stari kamniti dvorani steklarke delavnice je plapolal ogenj pod veliko žgalno pečjo; pred plameni so stali možje v gručah, zatopljeni v pogovor, nihče ni opazil Franziske, čeprav je obstala, očarana od ognja, temne dvorane in obrisov mož. Sledila je ulica palač, hiša pesnika Regniera, palača stare ameriške zbiralke umetnin. Lepega dne bom nesramna, povzročila bom pa rekla, da želim videti silke, Picassoje in Grise in Kleeje in Modiglianije; kako nedosledna sem, tudi jaz bi si torej rada ogledala te reči. Stanovanje ameriškega konzula, umetno kovana in steklena vrata, skoznje je videti v veže, ki se končujejo v balkonih nad Canal Grandom; tod je najlepši del Benetk, z razgledom na Piazzetto, pa vendar: very secluded, idealno bivališče snobov je mrtev kraj v središču, Franziska se je s traghetti pri Salute prepeljala do Zaccarie, v gnečo, nakupovanja v zmešnjavi majhnih tržnic za hotelom, nož, najlonske hlačke, par nogavic, kos mila, zobna ščetka, tuba zobne kreme, kruh, sto gramov masla, sto gramov sira bel paes, funt jabolk, uspelo ji je, da je vse poskrila v žepih in med časopisnimi listi, tako da nihče ni videl, kaj nosi, ko se je vrnila v hotel. Ura je kazala eno. Preštela je denar in ugotovila, da je porabila nekaj nad tri tisoč lir. Zdaj imam še petnajst listčakov.

Hudo je bila lačna. Toda če vztrajam do štiri, mi ne bo treba večerjati. Legla je na posteljo in zaspala. Prebudila se je že v mraku, pogledala je na ročno uro, četrta je minila, z zgodnjim mrakom oblačnega dneva in nenehnim toptanjem številnih korakov je v sobo vdirla mrtvica, občutek brezizhodnosti in osamljenosti jo je obdajal, vesela napetost dopoldneva je bila sama utvara. Sprehajala sem se, ne da bi karkoli sorišla. Toda lakota jo je trpinčila; vstala je, pozvonila in poprosila dekle, naj ji naroči

čaj. Zatem je zaprla oknice, spustila zavese in prižgala luč. Svetila je mlačno. Natakara je prinesel čaj in Franziska je pojedla nekaj kruhkov in dve jabolki, a v sivkasti svetlobi popila čaj, porabila je polovico masla in sira. Za jutri bo torej še dovolj, nakupovala bom šele v ponedeljek. Nasitila se je, in ko je pojedla, si je prižgala cigareto. Prva od večeraj, kajenje torej ni neogibno, vsekakor imam še osem cigaret, železno zalogo. Ugasnila je luč in znova odprla oknice, stopila k oknu, pokadila do konca, si prižgala drugo cigareto in dolgo zrla skozi okno. Na plavajočih mostičkih postajališče vaporettov so že gorele luči; okrogli in utripajoči rumeni odsevi so ležali med črnimi gondolami.

Pred šesto je odšla ven. Potepanje v mraku, med ljudmi. Oddala je ključ v veži in vratar jo je zaustavil. Spet je bil sinočnji, visoki moški neopredeljive starosti z radovednimi, vendar neprizadetimi očmi.

A. A. BEG

»In kaj je z vašo prtljago?« je vprašal.

Pogledal je torej njeno sobo ali naročil dekletu, Franziska je za trenutek pomisljela. Takšni ne verjamejo.

»Nimam prtljage.« je odgovorila. »Vse, kar potrebujemo, nosim pri sebi.«

»Kako dolgo nameravate ostati?« je vprašal.

»Nekaj dni.«

»Lahko prosim za predplačilo.« je dejal moški. Niti trenil ni z obrazom.

»Toda to je nenavadno.« je hladno in ošabno rekla Franziska. Videz moram varovati, sicer sem izgubljena. V premoru, ki ji je godil: izkušnje tajnice, to imalo za imenitno, toda prava dama bi bila v takšnem položaju zgubljeno bitje.

»Veste.« je rekel moški. »saj smo vendar le hotel.« Lenoben je bil, ravnodušen pa neomajen. »Razumeti morate, da se moramo zavarovati, kadar gostje nimajo prtljage. Gostje brez prtljage lahko vselej odidejo, ne da bi se vrnili.« Dobra misel! Na to sploh nisem pomislila. Toda za ta hotel je zdaj prepozno.

»Sem podobna človeku, ki ne plačuje svojih računov?« je vprašala.

»Toda signora!« Vratar je obžalovaje razprl roke. Videti je kot nekdo, ki bi v skrajnem primeru izginil, ne da bi poravnal račun. Dober videz dela. Zenska z rdečimi lasmi. Če bi mi bilo do žensk, ji ne bi bilo treba poravnati računa, ko bi imela prazno denarnico.

»Sicer pa,« je rekla Franziska, »poseben poznavavec ljudi očitno res niste.« To je bil zadnji poskus. V rokah je držala nekaj tisoč lirskih bankovcev v upanju, da bo rekel: Le pustite! Za drobec sekunde se je obotavljala, potem pa se je zazrla v lenobni spužvasti obraz. »Napišite mi račun za tri dni!«

Prikriti je želela vznemirjenje, zato je hodila sem ter tja po hotelski veži, medtem ko je vratar pisal račun, pa obstala pred vitrino, kjer je bilo razstavljenih nekaj povprečnih čipk. Preostaja mi le še malo, ne morem oddati oglasa; ko je čutila, da je končal, se je vrnila k loži. Račun je potisnil prednjo.

»Štiri tisoč petsto, prosim!« je rekel.

Franziska je pogledala v papir. Računal je petnajst stotakov dnevno. »Dejali ste, da stana dvanajst stotakov!« Prikrla je razburjenje.

»Kajpada, signora.« Z rumenim svčnikom je pokazal na račun, na številke, osupla je strmela v stolpiče, ne da bi razumela. »Le kurjenje štejemo posebej.«

Vedela je, da v takšnih primerih ni pomoči. Slepo je brskala po torbici, dela vanjo bankovce, ki jih je že držala v roki, potegnila iz nje bankovec za pet tisoč lir in ga položila na pult. Proti dodatkom za kurjenje se ni mogoče braniti. Ves čas jo je prežemala misel, da se mora obvladati in preprečiti kakršnokoli histerično reakcijo.

Vrnil ji je petsto lir v petih stolirskih kovancih in Franziska je potisnila tri predenj kot nاپitnino. Medtem ko se je ljubeznivo zahvaljeval, je vedela, da je storila napako. Ničesar bi mu ne smela dati ali pa vse; ničesar, ker sem ejzna, to bi si mislil, ali pa vse, ker imam dovolj denarja. Tako ve, da moram obrniti vsak belič.

Nekaj minut je stala pred hotelom. Hladno je bilo, zrak je bil poln vlage, toda Franziska ni drhtela zaradi mraza, temveč zato, ker se je nekaj trenutkov slabo počutila. Le še deset tisoč lir. In tega ne morem prikriti. Videti sem kot človek, od katerega zahtevajo ljudje predplačilo.

Zavest, da bo morala kapitulirati, jo je vso prevzela. Z vozovnico nemškega konzulata do Dortmundu. Izid bega: nekaj dni ponižanja v središču, kamor zahajajo turisti in nemančli. In potem Herbertovo smehljanje pa ledeno vlnudno Joachimovo samozadovoljstvo. Počasi je šla navzgor in spet navzdol po širokem marmornatem mostu, ki je križal kanal in na desni strani hotela rezal Rivo degli Schiavoni na dvoje in se ob nabrežju iztekla v laguno. Na cestah je bilo dosti ljudi, bil je sobotni večer, velike svetilke s kandelabrov so sijale po nabrežju, Franziska je videla luči v pristanišču, nad vodo in v hišah na Giudecci. Prišla je mimo Pavoneja, velika okna razkošnega hotela so bila zagrnjena z zavesami, tako da so se lesketala v motni topli rumeni barvi. To je bilo nekoč moje življenje. Hotel se je v hladnem januarskem večeru zdel zadržan in odrezan od sveta. S Herbertom bi lahko zdaj šla vanj. Spomnila se je Pavonejeve čajnice — čaj in ogledovanje 'Vugue' ali spogledovanje, medtem ko je Herbert proučeval Blue Guide; nasploh ni tako nesmiselno, če se človek izogiba vonju zaprašenih parnih pečl v cenenih hotelskih sobah, nosi dobre obleke, skrbno je, v miru bere in se družl s prijetnimi moškimi. Le malo imamo od življenja, če ne sodimo k razredu, ki lahko potuje in si privošči prikupna stanovanja, knjižnice in boljše pljače in zdravniki. Franziska je obotavljaje se šla mimo Pavoneja, obstala in odsotno strmela v Most vzdihljajev, razsvetljen z ozkega kanala, ki ga je pravkar prekoračila. Za čaj v Pavoneju ni treba biti bogat. Nikdar nisem imela denarja. Vselej sem bila samo boljša tajnica. In Herbert boljši zastopnik. Toda nenedoma začnemo zahajati v Pavoneje in k boljšim krojačem. Ne da bi 'zrasli', nasprotno, saj čutilmo, da je vse deloma utvara. Malce pustolovščine pa kopicca snobizma, prav kratek čas si nameravamo ustvarjati utvaro, kasneje postane dolgočasna, vendar se je ne zneblimo, ne zato, ker bi se ball umazanije in golega siromaštva, temveč zato, ker smo se izognili čisti revščini, nedeljskemu izletu z majhnim avtomobilom, abonmaju v gledališču in mesečni plačl. Mar ni druge izbire kot med prikupnim življenjem in čisto revščino? Neki vendar mora biti tretja možnost! Roke je vtaknila v žepe. Bom do srede ali četrta odkrila tretjo možnost? Še preden bom porabila deset tisoč lir? Oditi je želela dalje. S Pavoneji je zdaj konec.

Počitniški doživljaj

Pihljaj je vetrček, a vseeno je sonce pošteno pripekalo. Zleknjen na vodni blazini in z masko na glavi sem opazoval čudovito življenje morskoga dna. Čakal sem, kdaj se mi nasmehne sreča. Zelel

potrpljenje ta dan nista bila zaman.

Naenkrat sem zagledal v nizki morski travi premikajoči se zvezdi. Hitro sem se pognal proti morskemu dnu. Zgrabil sem in že držal v roki prekrasno morsko zvezdo rdeče barve. Bil sem presenečen in sem jo lepo prijel za dva kraka ter jo odnesel na obalo. Sele potem sem se spomnil, da sem na vodi pozabil blazino. Še enkrat sem se pognal v vodo, nekaj zamahov in že sem bil pri blazini. Iskal sem ploščatih kamnov za oblogo krakov, ki se sicer hitro skrivijo in osušijo. Ko je bilo to gotovo, sem še enkrat od veselja skočil v vodo.

Še isto popoldne se je zvezda popolnoma osušila. Priložil sem jo letošnji zbirki z morja, ki je zares bogata. Kadarkoli jo bom pogledal, se bom spomnil preživelih dni ob vroči dalmatinski obali in užitkov, ki mi jih je nudilo sinje morje.

Tone Volčič, 8. razr.
osn. šole »Simona Jenka« Kranj

mlada rast

sem, da bi našel morsko zvezdo, liščurja ali kako drugo lepo školjko. Čakanje in

Dobra hčerka

Mala Jasna se je dobrikala očku in rekla:

»Tatek, ko zrastem, ti bom kupila najlepše nalivno pero.«

»Ni treba hčerka, imam prav dobrega.«

»Nimaš ga več, tatek. Pred kratkim mi je padlo na tla.«

Tonček svetuje

Mirjana slavi rojstni dan, pa je povabila nekaj svojih dobrih prijateljev. Slavju je prisostvoval tudi njen mlajši brat Tonček.

Ko so na mizo prinesli torto, se je Tonček obrnil proti Tatjani, ki je najhitreje jedla.

»Tatjana, ne jej tako požrešno!«

»Zakaj, Tonček?«

»Pa... prvič — to ni lepo, drugič, to ni zabavno in tretjič... nam ne bo ničesar ostalo.«

Ptiček

Zlata kletka v zlatem dvoru v kletki pa je majhen ptiček. Zalosten je ptiček mali in ne poje nič.

Vsak zavidal bi mu to zlato, a on ne zmeni se za to.

Le eno samo željo ima, da bi spet v gozdu bil doma. Tam spet zapel bi kot nekdanj, saj samo gozd je njemu raj.

Metka Vodopivec,
osnovna šola Šk. Loka

Skupina mladih ljudi ob vodi in kopanju

LENI JANEZEK

Nekoč je živela revna mati s sinčkom Janezkom. Mati je Janezka lepo vzgajala, a je bil vseeno Janezek zelo zelo len. Za vsako delo, ki mu ga je naložila mati, je rekel: »Ne bom, glava me boli! Pa daj tili!« — ali: »Preveč imam naloge, ne utegnem!«

Toda ni bilo res. Čeprav je hodil Janezek že v 3. razred, ni imel veliko naloge. Iskal je vedno nove izgovore, le da ni bilo treba delati.

Mati je mnogokrat potožila: »Jej, jej, Janezek, kaj bo iz tebe? Skrbi me, kako bo, ko boš odrasel. Že mlad nočeš delati! Brez dela ni jela! Zapomni si to!«

»Ah, mati, nikar tako ne skrbite zame. Toda delal ne bom nikoli.«

Pa ni bilo tako.

Še tisto leto je Janezek hudo zbolel. Dolgo dolgo je moral biti v postelji. Mati je skrbela zanj, čeprav je bila tudi sama bolna. Janezek je videl njen izmučeni obraz, toda mati se mu ni smilila.

Nekega jutra se mu je zdelo, da je že zdrav, zato je vstal in se oblekel. Čudno se mu je zdelo, zakaj mati še ni vstala, ko je že tako pozno. Stopil je v njeno sobo.

Mati je ležala v postelji, njen obraz pa je bil mrtvaško blede. Janezka je prešnila groza, toda naredil se je na moč moškega. Mati je videla, da je Janezku vseeno, če umre. Bila je žalostna, ker je vedela, da ji Janezek ni hvaležen za vse dobrote, kar jih je zanj storila od takrat, ko je bil še v pleničke zaviti. S tihim glasom je rekla:

»Janezek, zadnja ura se mi bliža. Smrt prihaja. Sam boš moral skrbeti zase. Toda če ne boš delal, se ne boš mogel preživljati. Dovolj velik si in mislim, da ti ne bo prav nič hudo po meni.«

Janezku so šle vse njene besede skozi eno uho noter, skozi drugo pa ven.

Ko pa je mati tisti dan res umrla in so jo pokopali, je Janezek ostal prepuščen sam

sebi. Sele tedaj se je spomnil materinih besed... Sedel je na klopi in močno zajokal.

Francka Slemc in
Marinka Čretnik
7. razr. osnovne šole
Cerklje

Učeni deček

— Poznam neko edino besedo s sedmimi črkami, ki vsebuje kar petindvajset črk — reče mali Janko.
— Zares? Katere je ta beseda?
— Abeceda!

Ugani

— Če belega psa vržeš v Crno morje, kaj izvlečeš?
— Pa, belega psa.
— Ne.
— Crnega?
— Ne.
— No, potem pa res ne vem. Povej mi!
— Okopanega psa.

Škrat dolgobrad

Pod Lučinami je soteska Rajnik. V tej rebri stoji ogromna, živa skala, ki je votla, okrog nje pa je več izvirkov, ki jih domačini imenujejo »kadi«.

V votli skali je nekoč prebival gozdni škrat, ki je varoval zaklad: polno kad zlata.

Bila je mesečna noč. Na nebu je plavala luna kot velikanski zlatnik. Takrat se je iz hote vračal star drvar v Lučine. Še je skozi Rajnik in pred skalo zagledal škrata. Drvar se je škrateljno ustrašil, vendar ga je ogovoril:

»Kaj pa ti tukaj poseđaš in v lano gledaš?«

»Zaklad varujem,« se je odrezal škrat.

Drvar je mimogrede poškilil v votlino, kjer je zares zagledal polno kad zlatnikov.

»Oj, gozdni škrat, ti si pa zares bogat!« je vzkliknil drvar in si pomel oči, kajti bliščava zlata bi ga bila skoraj ostopila. »Ti si bogat,« je

ponovil, »jaz sem pa takšen siromak, da v žepih nimam drugega ko zrak. Daj mi prgišče zlatnikov, ljubi škrat, da mi na stara leta ne bo treba hoditi v les sekati!«

Škrat pa se je zasmejal: »Dobil boš zurhan klobuk zlatnikov, če boš jutri opolnoči prišel k tej skali ter ugani, kako mi je ime.«

Drvar je šel domov in živi duši ni povedal, koga je srečal in kaj je videl. Vso dolgo noč ni zatisnil očesa. Naslednje jutro pa je zgodaj vstal, zadel na ramo drevnjačo in odšel v hoto podirati drevesa.

Ko pa se je zmračilo, je drvar popustil delo in odšel proti domu. V Rajniku pa se je potajil za sosednjo skalo, kjer je gozdni škrat varoval zlati zaklad. Kmalu je zagledal pred škrateljnovo pečino ogenj. Gozdni škrat je namreč zažgal subljad, plesal pred votlino okrog ognja in pel:

»Oj, drvar pa le ne ve,

da Dolgobrad mi je ime...«

Tako je prepeval in skakal, dokler ni v dolini odbila polnočna ura. Takrat je škrat utihnil ko grob, pogasil ogenj in se umaknil v votlino.

K njemu je iz skrivališča prišel stari drvar. Brž ko ga je škrat zagledal, ga je upražal:

»Ali že več, kako mi je ime?«

»Vem,« se je zasmejal drvar. »Škrat Dolgobrad!«

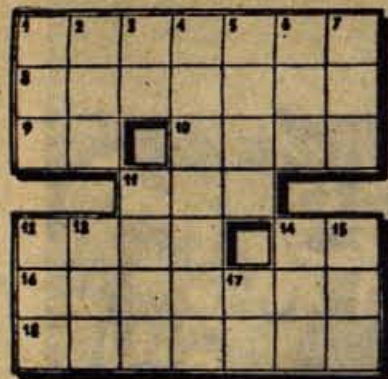
Škrat Dolgobrad pa se je udaril po čelu, da je kar zazvonilo, in zatarnal: »Sam sem krivo, da si zvedel za moje ime. Ker sem bil že takšen siromak, da sem svoje ime izblebetal, pa si napolni klobuk z zlatniki!«

Komaj je stari drvar nagrabil v klobuk zlatnike in odšel iz votline, se je kad z zlatniki pogreznila v zemljo, škrat Dolgobrad pa je izginil, da ga nikoli več ni videla živa duša.

Iz jame, kamor se je pogreznila kad z zlatniki, pa dandanašnji izvira živa voda.

Lojze Zapanc

Križanka št. 27

Vodoravno: 1. spored, 8. ponovitev, 9. avtomobilska oznaka Trsta, 10. dušikova spojina, 11. osebni zaimek, 12. vodna žival, 14. rimska 101, 16. uvodni članek, 18. izdelovalnica vrste lesenih posod.

Navpično: 1. pregrinjalo, 2. resnica, 3. kratica za glasbeno delo, 4. španska pokrajina, 5. stik, 6. najvišje nordijsko božanstvo, 7. otok v Irskem morju, 11. rob krožne ploskve, 12. pripadnik slovanskega naroda, 13. moško ime, 14. kositer, 15. letovišče pri Opatiji, 17. različna soglasnika.

Rešitev križanke št. 26

Vodoravno: 1. strelec, 7. triko, 8. rips, 9. pn, 10. ekspert, 12. LO, 13. emir, 14. priba, 15. central.

Prometni znak za pasje dni

HUMOR

Da, draga moja, vojaščina je res velika življenjska šola.

Ne jadikuj, ti vsaj ni treba misliti, kam boš šel na dopust.

S prijateljskimi pozdravi, vaš ...

Poglej, že spet je nekdo dobil račun.

Službeno potovanje

Šef se je odločil nabaviti nekaj, česar ni imel nihče. Pokliče svojega uslužbenca in reče: — Pojdi ... sam ne vem — kam, kupi mi, sam ne vem — kaj.

Uslužbenec zajoka in gre. Najprej v računovodstvo, da bi vzel potni nalog in denar za službeno potovanje. Računovodja preneha brati roman v nadaljevanjih in ga vpraša:

- Kaj hočeš?
- Šef me je poslal po denar.
- Čemu?
- Da mu kupim, sam ne vem — kaj.

— Dobro, potem pojdi z letalom. Hitreje je. Računovodja mu da denar za vozovnico, uredi vse potrebno za potne stroške in se spet poglubi v roman v nadaljevanjih.

Uslužbenec se poslovi od družine in odleti z letalom.

Kamorkoli je šel — nikamor ni prišel.

Karkoli je videl — ničesar ni videl.

Karkoli je kupil — ničesar ni kupil.

Cez dva tedna se je vrnil. Šef je k šefu in mu rekel:

— Bil sem ... še sam ne vem — kaj. Videl sem ... še sam ne vem — kaj. Zahteval sem ... še sam ne vem — za koliko.

— Odlično! reče šef. — Samo predrago je. Plačaj jim polovico.

Uslužbenec zajoka in gre spet na pot, da bi kupil ... sam ne ve — kaj, kje, od koga, za koliko.

Tedaj pokliče šefa stari modrijan in ga prosi:

— Povej mi, zakaj pošiljaš ljudi ... sam ne veš — kam, da ti

kupijo ... sam ne veš — kaj. Razloži mi to prej, preden umrem. Odkrij mi to skrivnost in umrl bom z zadovoljstvom.

Šef je trikrat globoko zajel sapo in rekel starcu:

— Ja, saj vsi tako delajo.

MILOŠ TASIĆ

HOROSKOP

Velja od 27. julija do 3. avgusta 1963

OVEN (21. 3. do 20. 4.)
Greš na izlet s prijetno družino, vendar se kmalu odločiš za v dvoje. Nekdo bo malce ljubosumen, zapraviš pa več kot sicer. V službi delaš za dva, doma pa gospodinjš za štiri.

BIK (21. 4. do 20. 5.)
Odnosi z ljudmi postajajo nekoliko napeti. Brez bojazni, uspeh je odvisen od tvojih pobud, vendar varuj se hihnavcev. Počitek koristno izrabi. Majhno natočevanje naj te ne spravi v obup. Sreča v igri.

DVOJKA (21. 5. do 20. 6.) Nastopilo bo ljubosumje, ki pa je najbrž posledica prevelikih zahtev do drage osebe. Slaba volja je prehodnega značaja in skrbi so odveč — prihodnji teden se bo stanje normaliziralo.

RAK (21. 6. do 22. 7.)
Pri delu naletiš na nepričakovane ovire, ki so posledica lastnega neprizadevanja. Izboljšaj odnose z ljudmi v tujini; v družbi pa ne omenjaj poslovnih tegob in uspehov.

LEV (23. 7. do 22. 8.)
Na obzorju spremembe — nova srčna zvezda. Sprejmi morebitna povabila, vendar se ti bo pretirana zahtevnost maščevala. Dolgoletna želja se ne pričakovano uresniči.

DEVICA (23. 8. do 22. 9.)
S čustvi ni nekaj v redu. Ohrani samo mirno kri, toda pazi na besede. Nekdo se ob tebi razneži.

TEHTNICA (23. 9. do 22. 10.) Prizadevaj si, da zavzameš nepristransko stališče v sporu med tovariši. Čakajo te obiski in ugodne novice.

SKORPIJON (23. 10. do 22. 11.) Spoznaš, da koketiranje ne prinese trajnih ugodnosti. Razmišljaj o resnih in trajnih vezeh, vendar pri izbiri — previdnost.

STRELEC (23. 11. do 22. 12.) Zaradi dopustnih stroškov kritiziraš delitev osebnih dohodkov, doma te pa družinski svet kritizira zaradi neiznajdljivosti.

KOZOROG (23. 12. do 20. 1.) Nestrpnost bo povzročila, da se osebni položaj nekoliko omaja. Skrbi se rešiš na plaži, vendar pazi, da ne piješ vode po sadju.

VODNAR (21. 9. do 19. 2.) V prijetni družbi zabavaš svojo soseda, kasneje občutiš duševno sorodnost. Ne ustraši se groženj ljubosumnih oseb; pazi na izdatke.

RIBI (20. 2. do 23. 3.)
Neka novica te prizadene. Skušaj doseči, da ne bodo zaradi rahločutnosti nastali nesporazumi, ki utegnejo kvarno vplivati na potek čustvenih odnosov z drago osebo.